

Τέτοιας μαγείας μάγος ήταν και ο Άντολφ

Ο «ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ» έχει ήδη αφιερώσει στη μονοπαράσταση του Pip Utton αρκετό χώρο, ο Πάρις Ερωτοκρίτου του Fresh Target Theatre όχι απλώς παρουσίασε την παράσταση, αλλά και τεκμηρίωσε την επιλογή του να φέρει την παραγωγή στην Κύπρο. Ο ίδιος ο Pip Utton μίλησε για το μονόλογό του σε μια μεγάλη συνέντευξη στην Ελένη Ξένου. Υπάρχει λόγος να γράψω κι εγώ γι' αυτή την παράσταση; Θα υπήρχε, ίσως, αν δεν είχα εντυπωσιαστεί μ' αυτή, όσο και ο Πάρις Ερωτοκρίτου. Θα υπήρχε, αν διαφωνούσα με την άποψή του πως το «Adolf» πρέπει να παρουσιαστεί μπροστά σε πολλούς ανθρώπους και ιδιαίτερα μπροστά στο κυπριακό κοινό όχι μόνο εξαιτίας της ποιότητάς του. Και εντυπωσιάστικα, και συμφωνώ, οπότε θα επαναλάβω πράγματα που έχουν ειπωθεί. Κι όμως θέλω να το κάνω.

Διδάσκω ιστορία στο λύκειο. Η γέννηση του ναζισμού στη μεσοπολεμική Γερμανία, ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος, η προσωπικότητα του Χίτλερ είναι από τα θέματα που προκαλούν ζωηρό ενδιαφέρον στους τελειόφοιτους. Βιώνω κάθε χρόνο την ίδια οδυνηρή εμπειρία. Παρακολουθώ σ' όλο το μεγαλείο του το φαινόμενο του double think, ή αλλιώς των μη διασταυρωμένων σκέψεων. Δεν είναι δύσκολο να προκαλέσεις αποτροπασμό προς τη ναζιστική ιδεολογία και τις απάνθρωπες πρακτικές του χιτλερικού καθεστώτος. Είναι όμως ασύγκριτα δυσκολότερο να κάνεις εκείνο που ο Utton έκανε στην παράστασή του. Να δείξεις ομοιότητες μεταξύ εκείνου του τρόπου σκέψης και του άλλου, του τόσο διαδεδομένου σήμερα, του απλού, καθημερινού ρατσισμού. Αν ο Χίτλερ εκλαμβάνεται ως μοναδικό τέρας, ως λάθος εξέλιξης, ως ανεπανόληπτα κακός, σημαίνει ότι καμία ομοιότητα μ' εμάς τους σημερινούς, τους τόσο μακρινούς, τους αλλού γεννημένους, δεν μπορεί να υπάρξει. Σημαίνει πως ό,τι και ν' ακούσουμε από τα στόματα των ηγετών μας, των γειτόνων, των μαθητών ή των συναδέλφων μας, δεν έχουν καμία σχέση με τα λεχθέντα ή τα πεπραγμένα του Άντολφ.

Ο Utton προτείνει να σταματήσουμε να σκεφτόμαστε σε παράλληλες γραμμές και να προσπαθήσουμε να διασταυρώσουμε επιτέλους τις σκέψεις μας. Η παρουσιαζόμενη στο πρώτο μέρος της παράστασης «ήπια» εικόνα του Χίτλερ, χωρίς αναμενόμενους (και γνωστούς από τα κινηματογραφικά κλι-

σέ) παροξυσμούς τρέλας, δεν έχει σκοπό να δείξει άνθρωπο μέσα στον Χίτλερ, αλλά, όπως αποκαλύπτεται στο δεύτερο μέρος, τον Χίτλερ μέσα μας. Το βασισμένο στο κείμενο του «Mein Kampf» κείμενο του πρώτου μέρους εκθέτει τις θέσεις της χιτλερικής προπαγάνδας, το δεύτερο μέρος αποδεικνύει τη βιωσιμότητά τους. Τα ψέματα κωνεύονται από τη μάζα μόνο αν είναι μεγάλα. Τα συνθήματα πρέπει να είναι απλά, κοφτά, επαναλαμβανόμενα. Ο κόσμος λησμονεί εύκολα, κανείς δεν ζητά λογαριασμό για τα χθεσινά. Ένας ηγέτης πρέπει να απευθύνεται στα συναισθήματα του λαού και όχι στη λογική του. Να μιλά με γλώσσα συναισθηματική, παθιασμένη, να δείχνει συγκινημένος, φανατικά πεπεισμένος. Ένας ηγέτης οφείλει να δίνει απλές απαντήσεις στα περίπλοκα ερωτήματα που

ταλανίζουν το λαό του. Και η πιο απλή απάντηση πάντα ανταποκρίνεται στην ερώτηση «Τις παίζει;». Ο Utton, χωρίς να γίνεται διδακτικός ή επιθετικός, μας προτρέπει να ρωτήσουμε τον εαυτό μας αν προτιμούμε να... εξαφανιστεί από τον κόσμο μας μια κατηγορία ανθρώπων. Η παράσταση πέρασε από πολλές χώρες, παρουσιάστηκε μπροστά από διαφορετικά ακροατήρια, οπότε οι πιθανές απαντήσεις ποικίλλουν. Το ένα έθνος εύχεται την εξαφάνιση του άλλου, οι

οπαδοί μιας ποδοσφαιρικής ομάδας ονειρεύονται να καθούν οι εχθροί τους, οι Ιρλανδοί καθολικοί δεν θέλουν στον κόσμο τους τους προτεστάντες. Οι Καταλανοί τους Ισπανούς και οι Ισπανοί τους Βάσκους. Ποιους δεν θέλουμε να υπάρχουν εδώ στον τόπο μας, είναι γνωστό. Τελευταία όμως, με ασίγηστο και σχεδόν ομαδικό πάθος, δεν θέλουμε να υπάρχουν στον τόπο μας διάφοροι μαύροι, αυτοί που αλλοιώνουν την εικόνα του τόπου μας, αυτοί που αυξάνουν την ανεργία, την εγκληματικότητα, που τρώνε τα επιδόματά μας, αυτοί που τους είχαμε και έχουμε ανάγκη να μας δουλεύουν. Αυτούς θέλουμε να καθούν. Ως διά μαγείας. Τέτοιας μαγείας μάγος ήταν και ο Άντολφ.

Ο Pip Utton δεν θα πετύχαινε το στόχο του, αν δεν ήταν τόσο καλός ηθοποιός, αν ο μονόλογός του δεν ήταν τόσο έξυπνα γραμμένος, αν η ανατροπή που μας ετοίμασε ήταν πιο προβλεπτή, και το χιούμορ του πιο χονδρό, αν το ύφος του ήταν πιο διδακτικό. Τον πέτυχε αναμφίβολα.

Υ.Γ. Και μια μικρή, αλλά ιδιαίτερη ευχαρίστηση, μας έδωσε η αναφορά του στους Local heroes μας.

Θέατρο

THE NONAS ΜΟΛΕΣΚΗ

«Adolf», Μονοπαράσταση με τον Pip Utton. Σκηνοθεσία: Guy Masterson. Ερμηνεύει: Pip Utton